HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסוכן הוא ור' יהודה ור' שמעון בגמרא פליגי דיקא נמי דקתני ר' שמעון אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבית פאגי שמע מינה:

מתני' [א]חביתי [ב]כהן גדול לישתן ועריכתן ואפייתן בפנים ודוחות את השבת [ב]טחינתן והרקדתן אינו דוחה את השבת [ג]כלל אמר רבי עקיבא [ג]כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי אפשר לה לעשותה מע"ש דוחה את השבת [ד]כל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ואין בהן מעשה כלי בחוץ [ה]שתי הלחם [א] ארכן שבעה טפחים ורחבן ד' טפחים וקרנותי' ארבע אצבעות לחם [ו]הפנים [ב] ארכן י' טפחים ורחבן ה' טפחים וקרנותיו שבע אצבעות ר' יהודה אומר שלא [ד]תטעה זד"ד יה"ז בן זומא אומר [1]ונתתה על השלחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים שיהו לו [ה]פנים השולחן ארכו י' ורחבו חמשה לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן וכופל טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן נמצא ארכו ממלא [ג] רחבו של שולחן דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר [ז]השלחן ארכו י"ב ורחבו ו' לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' נותן ארכו כנגד רחבו של שולחן כופל טפחיים מכאן וטפחיים מכאן וטפחיים ריוח באמצע כדי שתהא הרוח מנשבת בהם אבא שאול אומר [ח]שם היו נותנין שני בזיכי לבונה של לחם הפנים אמרו לו והרי כבר נאמר [2]ונתת על המערכת לבונה זכה אמר להם הרי כבר נאמר [3]ועליו מטה מנשה וארבעה [ט]סניפין של זהב היו שם מפוצלין מראשיהן שהיו סומכין בהם שנים לסדר זה ושנים לסדר זה [י]וכ"ח קנים כחצי קנה חלול ארבעה עשר לסדר זה וי"ד לסדר זה [ו][כ]לא סידור [ד] קנים ולא נטילתם דוחה את השבת אלא נכנס מערב שבת [ז]ושומטו ונותנו לארכו של שלחן [ל]כל הכלים שהיו במקדש ארכן לארכו של בית: **גמ'** כל המנחות יש בהן מעשה כלי מבפנים: שאלו את רבי זו מנין אמר להם הרי הוא אומר [4]ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים [מ](את החטאת ואת האשם) אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החצר החיצונה מנחה דומיא דאשם וחטאת מה אשם וחטאת טעונין כלי אף מנחה נמי טעונה כלי: השולחן ארכו עשרה: א"ר [ט]יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפחים למעלה לדברי האומר טפחיים כופל נמצא שלחן מקדש י"ב טפחים למעלה והאיכא קנים קנים שקועי משקע להו מאי טעמא משום איעפושי לחם סוף סוף קא מיעפש לחם דמגבה ליה פורתא והאיכא ההוא פורתא כיון דלא הוי טפח לא חשיב ליה והאיכא בזיכין [מ]בגוויה דלחם הוו יתבי ולבהדי לחם הוו קיימי והאיכא קרנות קרנות לגוויה דלחם כייף להו ולחם עלייהו נח ליה והאיכא

מסוכן הוא. שאחזו בולמוס ותנן מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו עד שיאורו עיניו אפילו ביום הכפורים ביומא בפרק בתרא (דף פג.): **בגמ' פליגי.** מר גמיר ליה מרביה דתנור מקדש ומר גמיר דלא מקדש: **דיקא נמי.** דבגמרא פליגי ולא בקראי מדנקט האי לישנא לעולם הוי רגיל לומר כו': **מתני' חביתי כהן גדול לישתן ועריכתן בפנים.** [י]ולדברי הכל אותו חצי עשרון שהיה חולק בו עשרונו של כהן גדול נמשח והאי דלא משחו עשרון שלם מפני שכל אדם מודד בו מנחתו [ח] דפעמים שמוציאו לחוץ אבל זה אינו מסור אלא לכהנים לחלות בו עשרונים: **ושא"א.** אפייתן אי אפשר לעשות מאתמול ולא לישה ועריכה דכיון דקדשה בכלי מיפסל בלינה: **מעשה כלי.** לישה ועריכה הכל בכלי שרת בפנים ולא בחוץ [ו]: **וקרנותיה.** שהיה מדביק בצק לכל זוית כעין קרנים ואורך הקרן ד' אצבעות: **שלא תטעה.** בין שתי הלחם ללחם הפנים בין בשיעור [ז] רוחב בין בשיעור אורך וקרנות: **זד"ד יה"ז.** זד"ד שתי הלחם אורכה ז' ורחבה ד' וקרנותיה ד' [ח] [כ]יה"ז לחם הפנים ארכו י' ורחבו ה' וקרנותיו ז': **שיהא לו פנים.** [ל]דפנות. [ל"א] שיהא לו פנים זויות והן הן הקרנות: **ארכו י' ורחבו ה'.** כדכתיב [מ] אמתים ארכו ואמה רחבו ור' יהודה לטעמיה דאמר [ט] אמת כלים באמת בת ה' ונותן אורכו של לחם כנגד רוחבו של שלחן: **וכופל.** הלחם: **טפחיים ומחצה.** למעלה מיכן ומיכן [נ]והן הן הקרנות ונמצאו זקופות בשוה לשפת השלחן. ולמ"ד כמין ספינה רוקדת הוו הנך דפנות הולכות וזוקפות בשיפוע: **ונמצא ארכו ממלא רחבו של שלחן.** [י] ורחבן מחזיק חצי אורך השלחן וכשהיה סודר האחר אצלו נמצא שלחן כולו מלא: **אורכו י"ב.** ר' מאיר לטעמיה דאמר כל האמות היו בבינונית והלחם [יא] עשרה דהא לא פליג: **וטפחיים ריוח באמצע.** בין שתי הסדרים [יב] דרוחב הלחם אינו אלא ה' ושני הסדרים מחזיקים י' טפחים כאורך השלחן פשו להו טפחיים והם ריוח בין סדר לסדר שתהא רוח מנשבת בהם שלא יתעפשו: **אבא שאול אומר שם.** באותו ריוח שבין סדר לסדר [יג] בו נותנין בזיכים: **על המערכת.** על ממש: **ועליו מטה.** הוי [יד] אותו על בסמוך: **המפוצלים.** לתת ראשי הקנים באותן פיצולין והרבה פיצולין יש בהן למנין הקנים: **כ"ח קנים.** בגמרא [נז.] מפרש כמה קנים ללחם: **לא סידור הקנים.** במערכת החדשה ולא נטילתן מעל הישנה דוחה שבת: **שומטן.** מבין כל לחם ולחם ומניחן לאורכו של שלחן ולמחר מסדר הלחם ולמוצאי שבת נותן הקנים בין כל לחם ולחם כמשפטן: **כל הכלים.** כגון שולחנות אורכן לאורכו של בית ממזרח למערב: **גמ' זו מנין.** שהמנחות טעונות כלי: **מה חטאת ואשם טעונין כלי.** דכתיב אשר יבשלו ואין בישול בלא כלי ובפנים משתעי קרא דכתיב [טו] (יחזקאל מו) לבלתי הוציא (א) אל [טז] החיצונות: **ט"ו טפחים.** ב' טפחים ומחצה לכל לחם והם שש חלות זו על גב זו נמצא שלחן מקדש כו' (ס) ונפקא מינה דאי יהיב באויר השלחן מידי בתוך ט"ו טפחים מקדש ליה ליפסל בלינה: **והאיכא קנים.** שבין כל לחם ולחם ואיכא טפי: **משקע להו.** פגימות עושה בלחם בעוד שהיה בצק והקנים היו משוקעים בהם ואינו מגביה הלחם: וקא פריך **מאי טעמא.** כלומר מכדי קנים מאי טעמא היו בין כל לחם: **משום איעפושי.** שיהא אויר ביניהם שלא יתעפשו: **סוף סוף.** כיון דמשקע להו ליכא אוירא ומיעפש הלחם: **פורתא.** שלא יהא משוקע כל כך: **והאיכא בזיכין.** קשיא לי אמאי פריך הכי דהא שלחן לא מקדש להו לבזיכין: **והאיכא קרנות.** שבולטין ועשויין בראשי הדופן [יז]: והאיכא

כלל א"ר עקיבא כו'. בפ' ר"א אומר אם לא הביא (שבת דף קלג. ושם) ובפ' אלו דברים (פסחים דף סט:) פסק כר' עקיבא משום דאיכא צריכותא גבי פסח ומילה אבל הכא ליכא צריכותא ומיהו אמילתיה דר"ע לא בעי צריכותא דאשמעינן בכל דוכתא מאי דדחי שבת: **כל הכלים שהיו במקדש** אורכן לאורכו של בית. בגמ' תניא חוץ מארון שאורכו לרוחבו של בית ובשולחן ומנורה פליגי רבי ור' אלעזר בר' שמעון ומתני' כרבי דאמר מזרח ומערב מונחין: **שאלו את רבי** זו מנין. אמתני' קאי וקאמר מנין שכל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ולא לענין קמילה מכלי שרת וקידוש קומץ בכלי שרת איירי דהאי קרא דמייתי איירי בבישול חטאת ואשם ואפיית מנחה ולא מיירי בקידוש קומץ כלל ומהיקשא דזאת התורה נפקא לן לעיל בסוף פ' התודה (דף פג:) מה עולה טעונה כלי דכתיב ויקח את המאכלת אף כל טעון כלי וקמילה כנגד שחיטה וקידוש קומץ כנגד קבלה כדאמר לעיל בפ' שני (דף יג:) אלא הכא בלישה ועריכה ואפיה של מנחה מיירי דאיתקש אפיה דמנחה לבישול דחטאת ואשם מה הם טעונין כלי דכתיב וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר ואם בכלי נחושת בושלה ומיהו מזה אין ראיה דלאו למירמי חובה קאמר אלא כדפירש בקונטרס דכתיב אשר תבושל בו ואין בישול בלא כלי ובפנים משתעי קרא דאי בחוץ הרי חטאת ואשם נפסל ביוצא ועוד כתיב ביה לבלתי הוציא אל [החצר] החיצונה אף אפיה דמנחה טעונין כלי שרת והוא הדין לישה ועריכה וצריך לדקדק לאיזו מנחה איצטריך קרא אי למנחת מחבת ומרחשת ומאפה תנור הא כתיב בהו כלי ואילו למנחת סלת אין בה אפיה קודם קמילה:

והאיכא בזיכין. הקשה בקונטרס אמאי פריך הכי דהא שולחן לא מקדש להו לבזיכין ונראה דלא קשה (ליה) מידי דהא אמרינן בפ"ק (לעיל דף ז.) דקומץ מנחה מכלי שעל גבי קרקע שכן מצינו בסילוק בזיכין משמע דהוי כקומץ מע"ג השלחן: לא

מסורת הש"ס

א) לעיל נ., **ב)** [ע' תוס' לעיל נה: סוף ד"ה ומאי קושיא], **ג)** לעיל עב. יבמות יד. שבת קל. פסחי' סט: [לקמן נז.], **ד)** [דרכו של ר"י לתת סימנים כמו דצ"ך וכו' לשון הרב מברטנורה], **ה)** גי' תי"ט פיניס, **ו)** שבת קכג:, **ז)** [במשנה שבמשניות איתא הגי' ושומטן ונותנן], **ח)** [את האשם ואת החטאת], **ט)** [לעיל פז:], **י)** נ"א לד"ה שאותו חצי וכו', **כ)** אצבעות יה"ז בלחם. נ"ק, **ל)** דפנות ושיהא לו פיניס זוית כו'. נ"ק [גי' תי"ט לפי פרש"י נ"ל במשנה שיהו לו פנים ושיהא לו פיניס], **מ)** [שמות כה], **נ)** [כן גי' תוי"ט וגי' נ"ק והן הן הדפנות], **ס)** ט"ו. נ"ק,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה חטאת וכו' הוציא אל החצר החיצונה:

רבינו גרשום

שמרעיב: ור' יהודה ור' שמעון לאו בקרא פליגי אלא בגמרא פליגי בסברא: דיקא נמי דקתני וכו': מתני' יש בהן מעשה כלי שרת בפנים כגון לישה ואפייה: אורכה שבעה. הל"מ: וקרנותיהן ד' אצבעות כל קרן וקרן עושה בצק דק ומדביק לקרן: וארכו ד' אצבעות. [א] ואורך בצק של קרנותיו (ז') [ד'] אצבעות לכל קרן וקרן: סימן של שתי הלחם זד"ד ושל לחם הפנים יה"ז: שיהו לו פינים קרנות [ב]: מה אשם וחטאת טעונין כלי שרת לבשלם ובפנים אף מנחה נמי: שלחן ארכו י"ב. דכתיב אמתים ארכו ואמה רחבו וקסבר ר' מאיר באמה בת ששה: וטפחיים ריוח באמצע. בין סדר לסדר. ולר' יהודה לא היה כלל ריוח ביניהן: ועליו מטה מנשה לאו עליו ממש אלא על בסמוך לו: והא איכא קנים. בין לחם ללחם והן היו מרבין הגובה: שקועי משקע להו לקנים בתוך הלחם ולא היו מרבים הגובה: ועיקרן של קנים מ"ט משום איעפושי. כדי שלא יגע הלחם אחד בחברו והשתא כשהוא משקע בתוכו יגע הלחם בסופו אחד בחברו ומיעפש בתוכו: דמגבה להו לקנים פורתא. כדי שלא יגע הלחם זה בזה: והא איכא ההוא פורתא דמגבה דהוו טפי מט"ו טפחים: והאיכא בזיכין. [בזיכי] לבונה שהיה מניח ע"ג הלחם ומקדש למעלה מט"ו טפחים: בגויה דלחם. באמצעו בין ב' קיפולין:

א) נראה דצ"ל אורך בצק וכו' או דצ"ל וקרנותיו שבע אצבעות [והוא ציון על המשנה] ופי' ע"ז ואורך בצק של קרנותיו ז' אצבעות וכו'.

ב) דבור זה עד מנחה נמי מקומה להלן קודם ד"ה והא איכא קנים.

שיטה מקובצת

א] הלחם ארכם: ב] ארכו: ג] ממלא את: ד] הקנים: ה] מנחתו ופעמים: ו] בחוץ בכלי לאפוקי מעל הטבלא: ז] בשיעור אורך בין בשיעור רוחב וקרנות: ח] יה"ז דרכו של ר' יהודה לתת סימן כמו דצ"ך עד"ש באח"ב: ט] אמות: י] שלחן ורחבו: יא] והלחם ארכו: יב] הסדרים ורוחב: יג] לסדר נותנין הבזיכין: יד] הוי אומר: טו] דכתיב ביה: טז] אל החצר החיצונה: יז] הדופן לכל זוית:

עין משפט נר מצוה

י א מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הל' יח:

יא ב מיי' שם הל' יט:

יב ג מיי' פ"ב מהלכות מילה הל' ז טוש"ע א"ח סימן שלא סעיף ו ויו"ד סימן רסו סעיף ב:

יג ד מיי' פי"ב מהלכות מעשה קרבנות הל' כג:

יד ה מיי' פ"ח מהל' תמידין ומוספין הלכה י:

טו ו ז מיי' פ"ה שם הלכה ט:

טז ח מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' יג:

ט [מיי' שם הל' טו ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הל' ב]:

יז י מיי' פ"ג מהל' בית הבחירה הל' יד:

יח כ מיי' פ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה יא:

יט ל מיי' פ"ג מהלכות בית הבחירה הל' יב:

כ מ מיי' שם הלכה טו ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד: שמות כה ל
2. וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַייָ: ויקרא כד ז
3. וְעָלָיו מַטֵּה מְנַשֶּׁה וְנָשִׂיא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר: במדבר ב כ
4. וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָשָׁם וְאֶת הַחַטָּאת אֲשֶׁר יֹאפוּ אֶת הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם: יחזקאל מו כ

מוסף רש"י

עריכתן. תקון החלות שקורין אנטישטיר ובלשון ארפת טוויר בפנים. בעזרה, דתנור של מתכת היה בעזרה, ואע"ג דקודם מתן שמן היא והאי תנא אית ליה מדת יבש לא נתקדשה מדלא מצריך לישת שאר מנחות בפנים, הא בעי בפנים דקסבר חצי עשרון שבו היה חולק חביתי כ"ג נמשח, והאי דלא משחו את העשרון השלם מפני שכל אדם מודד בו מנחתו ופעמים שמוציאו לחוץ, אבל זה אינו מסור אלא לכהנים (לעיל נ:). **כלל אמר ר"ע.** נחלק על ר"א במכשירי מצוה שאין דוחין הואיל ואפשר לעשותן מע"ש ושאי אפשר לעשותן מע"ש. כגון מילה עצמה שא"א לה ליעשות דזמנה ביום השמיני דוחה שבת (שבת קל.). **לא סידור הקנים.** שהיו נותנין במערכת לחם הפנים בין חלה לחלה להפרידן ליכנס הרוח ביניהן שלא יתעפשו ולא נטילתן. מן המערכה ישנה דוחה את השבת. אלא נכנס בע"ש ונוטל הקנים ולמחר מסלק המערכה הישנה ומסדר החדשה בלא קנים ולמוצאי שבת נכנס ונותן הקנים ביניהן, זו נשנית קודם היתר מנין הראשון דהא מלאכתן להיתר וקאסר להו לצורך גופן (שבת קכג:). **לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל.** כדאמרינן בפרק שתי הלחם נותן ארכו של כל לחם שהוא עשרה טפחים כנגד רחבו של שולחן שהוא חמשה טפחים, נמצא ארכו של לחם יותר מרחבו של שולחן חמשה טפחים, נמצא קופל כל לחם ולחם טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן נמצא ששה קיפולין של טפחיים ומחצה, שכל מערכה של ששה לחם, גבוה חמש עשרה טפחים למעלה כלומר דקידושו של שלחן היה עולה חמשה עשר טפחים והיה מקדש כל דבר בין לחם בין קמצים בחמש עשרה טפחים דהיינו גודש שלו (לעיל פז:). **לדברי האומר** לחם הפנים טפחיים ומחצה באמה בת חמשה טפחים, כופל, שדופן הלחם היה כפול וכו' נמצא השלחן מקדש ט"ו טפחים, דשש חלות היו במערכה זו על גבי זו לכל אחת שני טפחים ומחצה הוי להו ט"ו טפחים עולה למעלה מהשלחן ומקדש השלחן את העליון כתחתון, לדברי האומר, דטפחיים בת ששה טפחים, נמצא השלחן וכו' (שם בכת"י).